

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XII. Cena lista je 24.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Printed and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, as file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Chicago, Ill., sreda, 15. oktobra (Oct. 15) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 243.

Uradniški in upravljivi poslovni storiti: 2637 S. Lawndale av.

Office of publication: 2637 S. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4433.

Podžiganje naroda proti narodu se ni obneslo.

Kompanijski vohuni so imeli nalog načuvati delavce srbske narodnosti proti delavcem italijanske narodnosti. — Dokument o tej intrigi je v rokah voditeljev stavke. — Časnikarsk iporočevalci spoden iz jeklarskega mesta. Stavkarji se drže hrabro.

SPOLOČNI STAVKOVNI POLOŽAJ.

Washington, 14. okt. — Odbor industrijske konference ni pripredil resolucije delavsko skupine za izračvanje jeklarske stavke v sprejem. Debata na danavnini se je bila zelo viharna. Predsednik odbora Chadbourn je predlagal, da se naj štrafkarji najprvo vrnejo na delo, potem naj s splošnim glasovanjem izvolijo druge zastopnike in še potem naj se delavci potom novih zastopnikov kolektivno pogajajo s družbami.

Pittsburgh, Pa. — Stavkovni položaj v Pittsburghu je nespremenjen. Glavno pozornost vzbuja boj za svobodo govora, ki se koncentriра v mestnem svetu. Stavkovni voditelji so predložili župani Babcock in mestnemu svetu pritožbo zoper gotove policijske sodnike in uradnike z zahtevo, da mestni svet preide postopanje teh gospodov: pažna je glas, da dotedni uradniki zlorabljajo svoje službe v interesu jeklarskih baronov.

Weirton, W. Va. — Trenutno podružnica jeklarskega trusta je odpovedala izkuševanja tridesetim stavkarjem, ki so niso hoteli pokriti njenemu ultimatu: Na delo ali ven iz hiš! Šerif je potreboval 50 deputijev za izgon delavev.

Youngstown, O. — Vse tovarne so vedno počivajo kakor prvi dan stavke. Plavili so se udri, ko so se ohladili.

Wheeling, W. Va. — Prvi dan stavke je bilo 15,000 delavev, ki so ostali doma, danes je to število že naraslo na 18,000.

Steelton, Pa. — V tukajnjih tovarnah je bilo v posebnih okrog 7000 delavev. Polovica je začela prvi dan in od tedaj dnevno raste število stavkarjev. Zadnjo soboto so zastavkali zidarji pri plavilih.

Gary, Ind. — Včeraj zjutraj je bilo arrestriranih 35 piketov na obtožbo, da so prestopili "demarkacijsko črto," katero je določil general Wood.

Washington, D. C. — Izvrševalni odborniki Ameriške delavke federacije pravijo, da se delaveci v železniških delavnicih pripravijo na štrajk, ki morda izbruhne prihodnjem mesecu. Delavci pravijo, da vlaada ni odpravila draginje, kakor je obljubila ob času, ko jim je Wilson poviljal mezzo za štiri cente na uro.

Jeklarski magnatje hodejo izigrati narod proti narodu.

Chicago, Ill. — Strokovno organizirani delavci imajo danes dokaze, da so jeklarski magnatje hoteli izvzeti boje med delavci srbske in italijanske narodnosti.

Dokazi govore, da je bilo podzgalo delo izročeno neki privatni detektivski posredovalnici, ki jo je najela Illinois Steel kompanija, podružnica United States Steel korporacije.

"V obratu Illinois Steel kompanije v South Chicagu je vključenega dosti streliča, da se posstrele stavkarji kot psi. To se je zgodilo pred dvajsetimi leti in izvršilo se bo zdaj. V trenotku, ko pojde katerikoli proti vratom, bo ustreljen kot pes."

Ta izjava je bila napravljena napravljena nekemu detektivu, zapošljenu v detektivski posredovalnici Sherman Service, Inc., "industrijalni svetovalci", soba 1082.

28 South La Salova ulica po uradniku, ki mu je dajal inštrukcije o njegovih dolžnostih pri nagovaranju stavkarjev, da se vrnejo na delo.

Druži dan je na svojem domu od te posredovalnice prejel sledeče pismo:

A553-D 2. oktobra 1919.
Rep. —
Cenjeni gospod!

Govorili smo z Vami in Vas inštruirali. Mi hočemo, da podignite Srbe in Italijane, kolikor le morete k medsebojnemu sovražstvu. Trosite govorite med Srbi, da se Italijani vršajo na delo. Poslužite se vsakega sredstva, ki podlaga oba naroda k narodnemu sovražstvu. Priporočujte jim na široko, čim preje se vrnejo na delo, toliko bolje je začne. Priporočujte jim, da naj se vrnejo nazaj na delo, če niso, bodo Italijani delali mesto njih.

Daily Maxim — je bil danes poslan vsakemu zastopniku:

Hranite v svojimi modni na dočenosti mesto — zadnje, predan drugi prični: Vratio li.

Najprej so povedali detektivu, da je v jeklarni toliko muncije, da lahko poslužijo stavkarje kot pse, na kar je dobil detektiv nalog, da načrta srbske delavcev na italijanske, da pride do boja in da se lahko poslužijo muncije, ki je pripravljena v jeklarni. Strokovno organizirani delavci imajo fotografijo tega pisma, knjiti detektiv, ki nima pisma, pa tudi ni hujškal srbskih delavev proti italijanskim, ampak je bil toliko časa detektiv, da je izvedel kakšno delo opravila posredovalnica Sherman Service, Inc. — za jeklarske magnate.

"Zborovalna svoboda", in nova provokacija.

V North Clairtonu je imel govoriti organizator David Patterson v nekem zapuščenem hlevu. Ko je organizator prišel na shod, da govoriti stavkarjem, ga je ustavil saržent državnih konstablerjev, ki je, da mu ne more dovoliti, da govoriti, ker lahko v hlevu izbruhe ogenj. Straškarji so mu novedali, da imajo dovoljenje od šerifa za obdržavanje shoda, toda te mirne besede niso prav nič izdale. Konstablerji so priceli odgnati ljudi s ceste. Komaj se je to zgodilo, je pa "nekdo" kot na govorjeno znamenje nastrelil na bližnjem griču. Straškarji so brez orožja, torej je lahko uganci, kdo je strejal, da povzroči zmeščajno.

Državni konstablerji so pod pretvezo, da šečjo strelno orožje, preiskali mnogo hiš. Seveda niso nikjer našli orožja. V Homesteadu so stavkarji obdržavali dva shoda, ki jih državni konstablerji niso motili. Stavkarji so se enili, ker jih konstablerji niso nadlegovali.

Zvijaže jeklarskih gospodarjev se niso obneslo.

Youngstown, O. — Tukaj so pričeli najeti provokaterji z izvajanjem zgodaj zjutraj, da povzročijo nemire. Zvijače se ni obnesla, ker stavkarji niso imeli za provokatorične besede drugega kot posmehovalen in zanidljiv poome. Tako je dan mirno potekel v dolini Mahoning, dasirsavno so najomniki storili vse, kar je v njih močeh, da konča s krvoprelitjem.

Stavkarji stojijo trdno kot skala in se ne dajo zvabiti s sladkimi besedami do delo. Kompanije so importirale iz južnih držav nekaj zemorskih stavkokazev, da napravi-

Beseda oficijelno je bila dodana, da bi javnost verjela, da je resnica, kar poroča dnevnik. Ali tako zdolaj pod to kloboso o petdesetih odstotkih, tepe dnevnik sebe, ko pravi, da je bila produkcija jekla znižana. Ravno ta dnevnik zanika, da je kompanija odtrala stavkokazem za jed in prenočiščo gotovo vstopico denarja. Vprav tako prizadevanja pa dokazujo, da jeklarna ne obratuje in da se njene človeške delovne sile niso povečale, najbrž so se že znižale.

Jeklarski trustovi so v veliki zadregi, ker se stavkarji ne vrnejo na delo, zato velebizniško dospije laže, da so stavkarji vracači na delo. Ce je resnica, da se stavkarji vracači v takem stavilu na delo, zakaj ne odpoklicijo milice, regularnega vojaštva, zakaj ne odpuste deputijev in kompanije ne odločite privavnih strankov, ki jih zelo nerade pličajo, ker od dela teh ljudi nimajo direktne nobene.

Stavkovni položaj v pittsburghskem okraju je nespremenjen.

Pittsburgh, Pa. — Jeklarske kompanije seveda poročajo, da se nmoči število stavkokazev, kajti ce bi priznale regije, da so tudi, kot ob izbruhu stavke, bi priznale svoj poraz.

Voditelji stavke so popolnoma zadovoljni situacijo, ker omeni, da so vse stavkarje iznenadili in da med njimi ni žalihov.

Stavkovni položaj v salivu Bige pomagajo Letom pri obrambi mesta proti napadajočim nemško-ruskim krila, ki se je vrnila domov, da ljudstvo v Italiji ne kaže tistega navdušenja nad Annunzijem, kot dnevnino poročajo v Rimu. Italijani amstrajto d'Annunzio za navdušnega agitatorja, ne pa za državnika.

Chicago, Ill. — Mladi Elizabeth F. Martin, ki je bila eno leto v Italiji v službi ameriškega Rdečega krila, je rekla včeraj, ko se je vrnila domov, da ljudstvo v Italiji ne kaže tistega navdušenja nad Annunzijem, kot dnevnino poročajo v Rimu. Italijani amstrajto d'Annunzio za navdušnega agitatorja, ne pa za državnika.

Stavkovni položaj v salivu Bige pomagajo Letom pri obrambi mesta proti napadajočim nemško-ruskim krila, ki se je vrnila domov, da ljudstvo v Italiji ne kaže tistega navdušenja nad Annunzijem, kot dnevnino poročajo v Rimu. Italijani amstrajto d'Annunzio za navdušnega agitatorja, ne pa za državnika.

Chicago, Ill. — Advokatje so prisliki z argumentiranjem pred sodnikom Alschulerjem, ki ima razsudit o zahtevah klavniških delavev. Prvi je govoril Edmund Brennan, advokat za klavniške delavev. V svojem govoru je povdralj, da bo razsodba važna za vse ameriške delavev, kajti ce bo naklonjenja delavevem, je to druga gettisburka zmaga. Dotaknil se je skoraj vseh izpovedi pričevanja, da je tako dokazoval uravnotežnost klavniških delavev do povabilja mezd in zboljšanja delavnih razmer. Delavevi zahtevajo dva centov povabilja mezde na uro, ki ne zaslužijo več kot štiri centov na uro. Pet in dvajset centov povabilja za delavev, ki prejemajo na uro od 40 do 50 centov, in 20 centov za tiste, ki prejemajo po potreset centov na uro. Najvišja meza bo znadila tretjedemdeset centov na uro, o kateri ne more nihče reči, da je previsoka v sedanjem nezneni državini.

Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

Chicago, Ill. — Advokatje za mesarje bodo argumentirali prihodnji dan. Najo-

te imajo štiri advokate, ki bodo skušali dokazati, da so mesarji, ki so večkratni milijonarji, veliki revedi, ki ne morejo povilati mezde.

Razprava pred sodnikom Alschulerjem je napravila na javnost, da so klavniški delavevi upravičeni do povabilja mezde.

atvari, katero moramo iskati v drugih naseljih.

V temenjih učinkov sedaj prizel odpirati nov premogorov in kakor se čuje bo ta največji v državi Washington. Potrebnna poslojava in peči za žganje koksa gradijo, kakor tudi delo v predoru ali vhodu v rov dobro napreduje. Vposlenih je sedaj že precejšnje število delavcev. Ko bo vse dovršeno bo menda vposlenih veliko število delavcev, ki so privajeni delati v premogorovih z zaprtimi ali varnostnimi avtikami, kajti v tem novem premogorovu je veliko plina. Prispeva se že nezgodna, ker delaveci niso dovolj pazili. Nek delaveci si je hotel namreč prizgati cigaro in pri tem se je vnel plin, ki je obsegal njega in njegove rokavice. Vendar tega opazovanja vse rojake, ako bodo iskali delo pri tem novem premogorovu, da naj bodo predvidni pri delu.

Ako mogode veseli kakega rojaka delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

Se pred vojno sem čul marsika rojaka, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

Johnston City, Ill. — V tukajnji naselbini se je poročil rojek Pavel Gaber z gdč. Fany Černe. Ženitovanje se je vrnilo po vseh zakonih in paragrafih, katere veljajo za vse take slučaje. Veselja in radosti ni hotelo biti konca. Pozabili smo na vse križe in težave, katero nas tarejo v vsakdanjem življenu. Marsikdo se je izrazil, da se počuti, kot da bi bil v starom domovinu na Krasu. Vsed tega smo tudi dali ime tej okolici Kras. Zahabe smo imeli tudi dovoj in marsikdo se je nasmejal do solz. Za najboljšo zabavo je skrbel rojek Jože z njegovim dolgim frakom. — Novoporočencema želim obilo sreče. — Udeležence.

Kaylor, Pa. — Državno "Skrbi za Prihodnost" št. 244 SNPJ povabilo vse rojake in člane SNPJ, kdo ve za naslov rojaka Fabijana Lukinčiča, člana društva "Skrbi za prihodnost" št. 244 SNPJ. Pred nekaj časom je bival v Philadelphia. Toda sedaj pa ne pošuje nobenega poročila in tudi ne pošuje asementa za društvo. Ako pa sam to čita, naj se zgledi na društvenega tajnika. — John Dolmetsch, tajnik; Kaylor, Pa. 95.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Mike Marič, Wauwatosa, Wis. — Slovenski izraz je Jurij, George je angleška beseda in Djordje je srbski izraz. — Majokatera občina je bila tako arečena, da je imela svojega zdravnika v starem kraju. Zdravniki so bili le v nekaterih večjih trgih in mestih. Zakona pa v tem oziru ni bilo, kolikor je nam znano. Imenovali so se okrajni zdravniki. — Gotovo, da se pričapali isti občini, v kateri so stanovali.

Vojna prohibicija prepoveduje vsako izdelovanje oponih pičaj, torej tudi vina. Zakon, ki definira vojno prohibicijo in dovoljuje izdelovanje lahkega vina in jabolčnika, je Kongres sicer sprejal in sedaj čaka predsedniškega podpis. Ako ga predsednik ne podpiše v desetih dneh, postane vse eno zakon. O tem bomo že natančneje poročali. — To velja za vse, ki nas izprahujejo o izdelovanju vina.

Opazujemo vse one, ki hočejo dobiti svojce iz stare domovine sem v Združenih državah Amerik in zato rdečega križe, kjer bo vsekodobil zasejeno pojamsko. — To velja za vse, ki nas o tem povprašujejo za pojamsko.

Paketna pošta v Jugoslavijo in splet za vse države v ozemljiju prejme Avstro-Ogrske monarhije, še ni odprt in je nemogoče poslati kakega zavitka v te deleže. Kadarsko odprtbo, bomo takoj sporočili v listu. To naj pazno prečitajo vsi oni, ki nas vedno izprahujejo o tem in naj si tudi zapomnijo.

NOVICE IZ JU- GOSLAVIJE.

Aretirani komunisti. "Sloboda" glasilo socijaldemokratične stranke poroča z dne 18. septembra:

V pondeljek je policija aretirala gl. tajnik komunistične stranke Filip Filipovič in gl. urednika belgrajskih "Radničkih Novina" prof. dr. Sime Markovića ter odprejala v zapor v Zagreb. Aretirani so bili tudi komunistični agitatorji Kordić, katerega je policija prisila v Osijeku in Tajkov, aretiran v Požegu ter vrženi v zagrebško ječo. Na Osijeku je bil aretiran tudi Ivan Galovec, ki ni pripadal nobeni stranki, komunistični in socialistični. Aretirani so bili tudi komunisti Josifovič Jukić in še nekaj drugih, za katerih imena nismo mogli izvedeti. V Vukovaru je bil aretiran tajnik tamojnje komunistične podružnice Smoljanovič, ki se nahaja že pet tednov v vojaškem zaporu v Subotici. V Novem Sadu je bil aretiran glavni komunistični agitator Vlada Markovič. Sploh je policija in žandarmerija aretirala veliko število komunistov po celih delih ter poleg tega zapris veliko število oseb, ki niso vedeli kaj je komunizma in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

AKO MOGODE VESELI KAKEGA ROJAKA delo v Alaski v tamojnjih rudnikih naj mi sporoči. Količor mi je znano, je plača v Alaski v rudnikih od \$5.75 do \$6.50 na dan za osemurno delo.

SE PRED VOJNO SEM ČUL MARSIKOVO ROJAKO, da si bo po vojni-ku-kiem zemljišč v tukajnji okolici kar bo zemlja ceneja. Toda vsakde kdor je delal take račune, se je zmotil, kajti zemlja je vedno dražja in to radi izredno ugodne klime in rodovitnosti zemlje. Ljudstvo se vedno bolj naseljuje in valed tega je tudi cena vedno višja. Tu ne poznamo viharjev ali dežnih nalinov, zime tudi ni nobene. Torej ni za pričakovati, da bi bila zemlja kedaj ceneja. — John Potosnik, New Castle, box 99, Wash.

PROSVETA.

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zednjene države (Avven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.60 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oblepjanju n. pr. (Septembra 20-19) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dano potekla naročnina. Ponovito jo preverjamo, da se vam ne ustavi list.

ALI JE LLOYD GEORGE PREPREČIL NACIONALIZIRANJE RUDNIKOV NA ANGLEŠKEM?

Lloyd George, britski ministrski predsednik, je odklonil nacionaliziranje premogovnikov. Kdor je od njega pričakoval kaj drugače, se je motil. Lloyd George ni kandidiral na programu za nacionaliziranje rudnikov ali katere druge industrije, ampak kot zastopnik angleške buržoazije, se ravna po programu, da se ne nacionalizira industrija. Če bi Lloyd George sedaj zagovarjal nacionaliziranje premogovnikov, tedaj bi se izneveril programu, na katerem je kandidiral v zbornico.

Nezmiselno je, če velebizničko časopisje vrsko vesela, češ, najradikalnejši britski minister je odklonil nacionaliziranje rudnikov, kajti če je britski ministrski predsednik odklonil nacionaliziranje premogovnikov, ni s tem rečeno, da je preprečil njih nacionalizacijo.

Nacionalizacija rudnikov ali katere druge industrije se ne da izvršiti v enem dnevu, pa tudi sama od sebe ne pride, kakor jo tudi noben posamezen človek ne more preprečiti ali pa izvršiti. Če se je Lloyd George izrekel proti nacionalizaciji premogovnikov, je nacionaliziranje le malo začasnil ali pa pospešil, nikakor ga pa ni preprečil.

Delavska stranka na Angleškem ima nacionaliziranje premogovnikov in drugih industrij v svojem programu, a delavska stranka nima še po številu toliko poslanec v zbornici, da bi lahko definitivno odločala o tem vprašanju. In če je Lloyd George odklonil nacionaliziranje premogovnikov, je s tem dokazal, da se zaveda, da se večina poslancev strinja z njegovo odklonitvijo.

Odkar so se završile zadnje volitve na Angleškem, se je mnjenje volilcev precej spremenilo. Vsak mandat, ki je po teh volitvah postal prost in je bil v rokah koalicije, je bil izgubljen za koalicijo. Prodrl je povsod kandidat delavske stranke. To je zelo slabo znamenje za koalicijo. Če je Lloyd George kot glasnik te koalicije odklonil nacionaliziranje premogovnikov, tedaj ni utrdil ugleda koalicije pri volilcih, ampak ga je znižal, da bo še zanesljivejši izgubila svoje mandate pri nadomestnih volitvah.

Delavska stranka ne bo odnehala od svoje zahteve, ker je Lloyd George odklonil nacionaliziranje premogovnikov, ampak bo kazala na nasprotni strani, da ne zavzema ljudske koriste. Pravljica, da podržavljeni obrat več stane kot privatni, ne vleče danes več pri volilcih. Takimi argumenti so lahko nasprotniki nacionaliziranja industrije prihajali, dokler se volilci niso poglobili v taka vprašanja in so verjeli vse do pike, kar so jim natvezili nasprotniki nacionaliziranja industrije. Stevilo volilcev, ki zahtevajo nacionaliziranje industrije se množi, kar dokazuje rezultat pri nadomestnih volitvah. To dejstvo pa govorji, da Lloyd George ni preprečil nacionaliziranja premogovnikov, ampak njih nacionalizacijo še pospešuje, ker bo njegova odklonitev zopet pomnožila volilce delavske stranke.

Baltiške homatije. — Ko je bilo podpisano premirje, je ostal en nemški armadni zbor v baltiških provincah. Zaveznički se niso prav preveč razburjali radi tega zabora, ker so govorili, da bo ta zbor zaježil prodiranje boljševikov v baltiške province;

Nemški zapovedujoči general je izrabil to ugodnost, ker je imel poleg tudi v baltiških baronih velike opornike, pa je pričel uvajati pruske metode v teh provincah. Ko je svoje stališče precej utrdil, je šel dalje. Pričel je osvojiti ozemlje in prodirati proti Rigi, ki je letška. Letje in Litvini največ trpe pri tem osvajjanju.

Če zaveznički ne stopijo trdo na prste nemškemu zapovedujočemu častniku, bo šel seveda dalje in izvede lahko akcijo, ki bo delala še veliko preglavice zavezničkom.

Najprvo je D'Anunzio zasedel Reko, ne da bi vprašal mirovno konferenco v Parizu za dovoljenje. Zdaj se je von Goltz navalili na Rigo. Saj tako je razumeti iz brzjavk, ki prihajajo iz Evrope. Tako postaja situacija zopet zamotana, še preden je minulo eno leto po sklenjenem premirju. Miru ni nikjer, ampak akcije posameznikov ustvarjajo netivo za nove vojne.

Križ je... — Križ je, da tvorijo ljudstvo tisti, ki so podjetniki in delavci, da so podjetniki v manjšini, delavci pa v večini, in da kljubtemu izberejo vedno več podjetnikov kot delavev, kadar je treba zastopati ljudske koriste.

Stavkarska.

Sinovi dela, sušnji bedni vi,
naj zemljo klici vaš stres:
Na plan, na plan, oj bratje vasi,
potivajo naši vasa kolessi!

Pravica je voditelj naš,
pravica smaga cilj je naš.

Bogastva vsa so delo naših rok,
a mi dobimo le drobino.
Bodočnost naša, naši je otrok
v rokah armade te zavedne —
zato na plan, mogočni voj,
za pravdo vsakdo trdno stoj!

Naj misel ens, bratje, veče nas,
končana so neusoge stara pota;
naprej v vrste tisočerne, zdaj je čas,
ne sme med nami biti likarjota.
Počivaj Delo! — naš je bojni glas.
Sovražna sila ne premaga nas.

Ivan M.—k.

Učimo se!

Ali se starcu lahko povrne mladostna sila?

Buduči profesor je iznašel sredstvo za suspendiranje onemoglosti.

Ljudje, ki radi obupavajo, pa sedaj radi vdajajo skrajni skupaj zaradi bodočnosti socializma in delavskega razreda. V socialističnih vrstah je razkol, delavska sloga je šla v kose, in kako naj proletarijat na ta način kaj doseže? Nekaterim je to znamenje, da je najbolj obesiti vse skupaj na klin; drugi misijo, da morajo boljševiki s silo nagnati vse struje v svoj tabor; tretji poskušajo svojo srečo z lepimi deklamacijami o vrednosti slogi.

Ni dvoma, da je sloga veliko vredna. Po socialističnih idejah mora proletarijat dosegiti sloga, ker mu le ona poda večino, brez katere ne more resnočno smagati. Treba si je pa priklicati v nasledu, da more biti sloga le plod spoznaja. In noben faktor ne prinaša toliko spoznaja, kolikor izkušnja.

Zaločno je, da padajo žrtve, da nastajajo velike krize, da se uničuje produktivnost itd. Ali izboljvanje ne popravja in ne ustvarja nica? Socialisti preobratijo se po starosti, je kot nezgodljivi, in ker se vrne v razmerah, ki so že same na sebi kaotične, ni drugače mogoče, kakor da se družijo tudi ti preobratiti in zmuditi. Mlren prehod iz ene faze v drugo do popolnega idealnega socializma bi bil pač najlepši. Voronovo sredstvo obstoji v cepitanju gotovih flex, ki se prenesajo iz mladega telesa v staro in se potem znostejo skupaj. Voronov je pri svojih poizkušanjih večipločil elez 66letemu staremu v Parizu in upeč operacije je bil popoln. Mož, ki je bil preje skitjen, brez tek na jedi in moške impotent, hodi zdaj pokonči kot tridesetletni mladenič, ima dober tek in je zopet sposoben za očetovanje.

Eksperimenti so se vrstili tudi na živalih. Kožlu, staremu 14 leti, ki je bil že na robu pogina valed starosti, je Voronov večipločil sicer sreči mladega človeka in rezultat je bil naravnost čudovit. Kožel je bil v dveh mesecih zopet moščan, skupaj je kot končil in vrnile mu je sposobnost oploditve. Če neka žlesa je Voronov kožlu odvzel žleso in žival je takoj pada v prejnjino onemoglosti.

Profesor pravi, da s križanjem dotičnih flex iz živali na človeka in narobe ni najmanjše nevarnosti, da bi se s tem brutalizirala človeška bitja. Omenjena žlesa nima druge funkcije, kakor da daje bitju mladostno silo in krepost za gotovo dobo in kadar se naravnim potom izčrpa, se lahko zopet nadomesti z novo. Opičja kri je zelo v sorodu s človeško krvjo in zato se žlesa hitro asimilira v človeku.

Povsem drugače je to, kadar dobi dotičej manjšinske stranske možnosti, da osvoji mod. Mljenje, kako se to najbolje izvrši in kako se moč najbolje porabi, posamežno tedaj akutna, in še so različna, nastane med njimi boj zaradi praktičnih rezultatov. Ena struja misli, da je dobra s svojo taktilno zavozila; druga je prepirana, da zamudi prva pravi čas. V splošnem ima vsaka partija najbolje namene, in prav zato vidi v vsaki drugi aviro. To poostrejuje taktilno nasprotja, in boj med sorodnimi strujami postaja srditejški kakor med načeloma nasprotnimi.

Tisti, ki pridejo do moči, delajo poten poizkušne. Kaj drugače sploh ne morejo storiti. Vsak novi režim je bil, je in bo eksperiment. Da se vrše taki socialistični poizkušnji praktično in na široki podlagi, je pa največja pričak naših dni.

Dokler je vse to v stadiju poizkušev, ni drugače mogoče, kakor da se kažejo in ostre naspretja iz vseh teh eksperimentov se pa morajo poroditi praktični rezultati, in kadar bo mogoče. Jasno spoznati, da so pozitivni, kje negativni, dovrši mislični proletarijat svojo visoko šolo in dosež spoznanje, ki ga nujno privede do edinstva. Sloga, ki tedaj nastane, bo več vredna od tiste, ki jo more le vsečno apelirajo in prigovarjajo ohraniti Sedanji dogodki so tragični. Ali nad bodočnostjo delavskega razreda ni treba obupati. Do tega se pride pogostoma le po ovinke. In najstredjitev nesloga je včasih prehodnica najtrdnejše, z obročem neizogibnosti okovane slike.

Dokler je vse to v stadiju poizkušev, ni drugače mogoče, kakor da se kažejo in ostre naspretja iz vseh teh eksperimentov se pa morajo poroditi praktični rezultati, in kadar bo mogoče. Jasno spoznati, da so pozitivni, kje negativni, dovrši mislični proletarijat svojo visoko šolo in dosež spoznanje, ki ga nujno privede do edinstva. Sloga, ki tedaj nastane, bo več vredna od tiste, ki jo more le vsečno apelirajo in prigovarjajo ohraniti Sedanji dogodki so tragični. Ali nad bodočnostjo delavskega razreda ni treba obupati. Do tega se pride pogostoma le po ovinke. In najstredjitev nesloga je včasih prehodnica najtrdnejše, z obočem neizogibnosti okovane slike.

BIVIČI VOJAKI NAKLADAJO OROŽJE NA KOLČAKA.

Seattle, Wash. — Tukajnji organizirani pristaniščni delavci so zadnji teden blokirali pet tovornih vagonov pušk, ki so namenjene Kolčaku v Sibiriji. Delavci so izjavili, da ne bodo naložili pušk na parnike. Parobrodska družba je zadržala 60 bivših in brezposelnih vojakov, ki izključajo puške iz vagonov in jih nakladajo na parnike.

Kakšno je življenje v Mehiki?

Ali bi bila tuja intervencija dejeljena v korist ali zlo?

(Spisal Jože Žnidaršič.)

(Dalje.) Osebno sem poslušal "revolucionarje" iz severa in juga, ki so pravili, kako so morili na tisoče finih molnib krov, samo da so prodijali kože ameriškim prekuvovalcem, meso pa metali v prepade ali puščali gniti sredil velikih gondov. Da niso spustili tvornic v zrak, so zahtevali po 4 do 5krat ogromne odškodnine, ko pa lastnik končno enkrat vendarle ni mogel več plačati, je zletel celo tvornica brez usmiljenja v zrak, prej pa so jo neveda vse prav temeljito oropali. Ti prizori, istotako kakor roki in umori tujcev kakor domačinov, se dogajajo še danes vedno v enakem številu. Tukajnja vlada pa trdi, kakor le vse do danes, da obvladuje z malimi izjemami celo deželo!

Kaj je prva naravna posledica, če počivajo rudniki, tvornice, haicende (veleposestva)? Grozno brezdejje, kjer je pa sploh kaj dela, popolnoma neproporčen zaslužek delavev v primeru z življenjskimi potrebnostmi. Tako n. pr. zasluži danes peon (poljski delavec, dñnar) na dan 75 centov medtem ko je v normalnem času dobil po 50c, a živilenske potrebe pa so še vse brez izjem, ki jih on neobhodno rabi za svoje življenje, v zadnjih letih 200, 300 in več odstotkov v ceni navzgor. Tako prva dobrota revolucije!

Vsa velika posestva (haicende) so danes zasedena, "iz strategičnih razlogov" seveda, po vojaških posadkah, koje snatrajo njihovi poveljniki (polkovniki in generali) za nekako osebno last. Vedno teh haicend se obdeljuje na privaten račun polkovnikov in generalov in sicer na sledeni način: General X. pošteje v ta ali oni okraj z namenom, da ga branil pred rebeli, recimo z 200 možnimi živilenskimi razstojki v mesecu, da se zavrela vratna vrata in ker baje "ni denarja" — pristaviti bi moralni "za žalstvo" — so zaprete danes vse šole že nad tri tedne in nihče ne ve, kdaj oziroma će jih boda sploh že odpri. A učitelji in dečki medtem —! Prvi naj pognejo gladu — čemu sploh učitelj na svetu! — z drugi —

Pred 2 leti je upeljal vlada za vse javne živilske znamenje in patriotske posadke, počasni oblasti: več delavstva jim je iz simpatij priskočilo na pomoč s stavko in podporami. Vlada je vse stavke nasiloma razbila, plačala učiteljem zopet dva ali trikrat, danes pa jim dolguje znova ne vem koliko obrokov in ker baje "ni denarja" — pristaviti bi moralni "za žalstvo" — so zaprete danes vse šole že nad tri tedne in nihče ne ve, kdaj oziroma će jih boda sploh že odpri. A učitelji in dečki medtem —! Prvi naj pognejo gladu — čemu sploh učitelj na svetu! — z drugi —

Pred 2 leti je upeljal vlada za vse javne živilske znamenje in patriotske posadke, počasni oblasti: več delavstva jim je iz simpatij priskočilo na pomoč s stavko in podporami. Vlada je vse stavke nasiloma razbila, plačala učiteljem zopet dva ali trikrat, danes pa jim dolguje znova ne vem koliko obrokov in ker baje "ni denarja" — pristaviti bi moralni "za žalstvo" — so zaprete danes vse šole že nad tri tedne in nihče ne ve, kdaj oziroma će jih boda sploh že odpri. A učitelji in dečki medtem —! Prvi naj pognejo gladu — čemu sploh učitelj na svetu! — z drugi —

Istočasno ko strada učiteljstvo do obupa, pa so si gospodje poslanci v teku enega samega leta sami povlačili svojo plačo čisto protipostavljeno — dvakrat! Oni, ki žalostno zapravljajo čas, dremačajo v svojih klopih ali pa po kantinah, zaslužijo za ta svoj težavi posel obrog #35. — na dan (ki jih seveda zahtevajo z največjo točnostjo), učiteljstvo vzdružuje 100 glav živine ga ne stane niti en centav na dan, ker krmno na haicendi ima zastonj, kar bi pa še lahko manjšalo zrno, je pa siloma pobere bližnjim sosedom, dožeče jih da so vohuni sovražnika ali kaj podobnega. Dobike, ki si jih naredi tu na ta način vsi vilji vojaški poveljniki (dvomim, da je med vsemi tudi le samo 5% častnih izjem), si vsak lahko sam izračuni. Kadar pa pride vladni nadzornik pregledati vojaštvo in račune, ne mislite, da pride prepošteni gospod poveljniki morda v zadrgo! Kaj! Se! Da se celo stvar pokrije na kar najlepši način, obljubi najprej nadzorniku gotovo sveto, kot delež na svojem dobičku; če bi slučajno to ne šlo delavnični in strahu, da razkrivajo oba — kar se seveda skoro nikdar ne zgodi — tedaj se pa polkovnik z njim kratkomočno skriva in ga ubije v prepircu; če pa vlasta je vedno ne miruje in noče razumeti zlepja, ji pa poveljnik zagrozi, naj se nikdar preveč ne vtiki v "njegove osebne zadave", ker drugače se bo spustil s vsem možtvom vred v prestopil na nasprotno stran.

Ker pa vlada dobro ve, da ta poveljnik ni edina izjema, nima

drugega, prispometa, kako začasni so in nato in — molčati. Tako ni čudo, da imata danes n. pr. generala Pablo Gonzales in Alvaro Obregon priznano vsak nad 20 milijonov pesov, medtem ko pred Carranzovo revolucijo (pred dobrimi petimi leti) nista imela noben ne počenega groba. In pri vsem tem pa še vedno veljata v očeh vlade kot moža poštenjaka in vzorna patriota! Kakor ta dva, tako so obogateli seveda tudi vse ostali generali, ki so imeli, kdaj vodstvo večjih vojaških enot

Konvencija L. R. Z. v Clevelandu.

ZAPISNIK III. ZBORA J. R. Z. v CLEVELANDU. O.

(Kontinuiranje.)

Govoriti da je Kras najprirodniji granica Italije kada znamo da je to tražje zbog radnika u Istri, da je Trst njihov, kako oni imaju običaj da ga nazivaju, a ovamo, kao kavkum Moljoru i mu se žrtvovati trećina Slovenske, da je Rijeka "italijanski", kada u svrhu njenog posedovanja se traži da se njime kontrole pisa naša trgovina, to mogu samo ljudi koji imaju, kako naš narod kaže, deo obraz. Nismo se hteli upuštati u detaljnja razlaganja oko ovih spornih pitanja, jer smo ubedjeni da to nije potrebno na ovom mestu, posto vi sami najbolje znate i osećate koliko su italijanski zahtevi neispravni i neosnovani. Ali samu zato što oni otkrivaju prave i jedine razloge italijanskog potraživanja na naše krajeve, mi čemo biti slobodni da Vam navredimo nekoliko citata iz knjige "Trieste e la sua fisiologia economica" od Maria Albertisa, tumača italijanskih imperialista, kojima ne treba nikakvog komentara.

Pošto je govorio o značaju pristaništa u Trstu i konkurenčiji koju može da mači Rijeka, on nastavlja:

"Bijesko pristanište, ako ostane Austro-Ugarskoj — knjiga je pisana još dok je Austro-Ugarska bila u životu — može da zameni ekonomsku funkciju koju ima Trst, gde se vidi trgovacki promet između Centralne Europe i istočnog Sredizemnog Mora. Jer, Austro-Ugarska bi mogla, i ne gradeći nova željeznicu, putiti u Bijeku svu robu, koja sada ide preko Trsta. Da se spreči, da se Trstu ne unese ova povreda, Italija treba da anektira, ne samo raščlanjanje u Sv. Petru (t. j. pruga Trst-Sv. Petar ili Bijeka-Sv. Petar) nego i zemljište severno od ove stанице, do varosi Logateca, na severu, a na istoku do planine Snežnika i Laza".

Na drugom jednom mestu opet:

"Ako Hrvatska ostane Austro-Ugarskoj, tada treba Italija, sa Rijekom, da okupira celo Hrvatsko Primorje do Zadra, da bi sprečila da se podigne kakvo novo pristanište, koje bi otelo Italiji apsolutnu nadmoćnost i isključivi monopol prevoza koji ide od Levanta i Severne Afrike za Srednju Europu i обратно.

Ali ovo:

"Italija će se koristiti okupacijom istočne obale Jadranakog Mora u mnogo većoj meri nego li što će joj doneti ekonomsko koristi Jadranska Venecija. Jer u tom slučaju, u budućnosti će biti nikakva prepreka konkurenčiji italijanskih vina. Italijanski ribari će tada moći slobodno eksploatisati dalmatinske i istarske vade.

Na drugom mestu opet:

"Aneksirajući istočno Jadranak primorje i dodajući svojoj trgovackoj marini onu Trstu, Istru, Rijeku i Dalmaciju, Italija, koja sačinjava šesto mesto, postaje treća pomorska sila svetska i igrače prvu ulogu u Sredozemnom Moru."

Uti o Rijeci ovo:

"Jednom gospodarica naši Bijekom, Italija bi imala na svom raspoređenju najbolje sredstvo za ekonomsko prodiranje u Hrvatsku, Ugarsku i Balkan."

Da vas dalje ne zamaram, mislim da je dovoljno i ovo, da razjasni prave motive italijanskih potraživanja na naše krajeve i D'Annunziove ljubavi za Rijekom, "jedinom čistom u ovom pokvarenom svetu."

All, prijatelji, Vama koji ste redom poglavito iz tih krajeva i koji znate pravo stanje stvari, i nije potrebno iznositi statistike i brojeve i dokazivati Vam da je, resimo, Trst naši ili da Dalmacija nije italijanska. Mi možemo samo želiti što Italijani ne mogu da vide, da i za njih mnogo važnije naše prijateljstvo, nego li nasilno zauzimanje naših krajeva, koja im ne će nikakvog dobara doneti. Jer, u istini, mi ne možemo dovoljno naglasiti, da se mi ne dešava nikada određeno onoga, što nismo hteli dopustiti ni Anstruži da nam otme. Bude da Italija uspeši da zadovolji svaku ambiciju, makar i u najmanjem obimu, nema ne ostaje drugo nego da front, koji smo činili prema Madjarsko-Nemeima u prošlosti, okrenemo prema njoj u budućnosti.

Bez obzira kakvo će rešenje donati mirovna konferencija u Parizu, mi smatramo da su krajevi naša omogućena Italijom, naši i oni ostali naši, pa prema tome dema ih i organizirati.

Ta naša granica prema Italiji, polazila bi od Mountaia i Prebilja na staroj Austro-Italijanskoj granici, i tada sve rijeke do Karmina odakle skreće ka Soli do ispred Gorice, idu donosek Sočom, pa onda prelazi na levu obalu i preko Tršča stiže na Jadranak Morni zapadno od Devine. Dalje bi granica na Jadranak sve do našeg Drima, ostavljajući na našoj strani evo dalmatinski arhipelag.

Na ovaj način bi granica obuhvatala u našoj zajednici Trst, Istru i celu Dalmaciju sa arhipelagom.

Medutim, ostaje da se dva tri pitanja rastavio. U Trstu, kao što mi svi znamo, imaju Italijani većinu, a u Istri ima ih takođe izvestan broj. S obzirom na polaznu tačku našeg razgranicavanja, da se princip narodnosti ima svuda da sačuva i primeni, naši zahtevi na Trst i celu Istru time su oslabljeni. Jak što više, po tome principu, Trst bismo mogli i izgubiti, jer nas tamо ima manje od Italijana.

Ali razmotrimo dobro situaciju. Trst ne živi samo od sebe i za sebe. On nije neka odvojena i zasebna celina. Pozadi njega je čitava zemlja koja ga svojinom sokom hrani, a na koj semli žive naši ljudi. Odvojite nju od Trsta, pa već on ne će biti ono što je bio ranije. Usušnuti će i avenuti će. Ovdje imamo srednjeg gde etnografski princip nije dovoljan, već moramo voditi računa i o ekonomskim potrebama i samog Trsta i njegove okoline. Etnografski Trst bi imao pripasti Italiji, ekonomski nama. Te naše ekonomsko potrebe pojačavaju naše etnografske zahteve, jer mi imamo u Trstu preko 80.000 usug avena, i to nas rukovodi da Trst smatramo našom narodnom avionom. Medutim da ne bi izgledalo da Italijanima činimo negostoljubivo da ih nasoko njihove volje pridružujemo našoj državi, mi smo vjerni da su ljudi ovdje ne čemo uvesti, ali ma koja se od njih iskoristi, može hazardirati na apsolutno podjednakoj jednakosti oba naroda.

Ono što važi Trst, vrede i za zapadni dio Istre gde ima Italijanskog elementa, poglavito po varošima na obali, ali koji su ekonomski upućeni na pozadiju. Naše koncesije na toj strani bi morale biti samo u granicama pogodne od 1808 godine između našeg i italijanskog domaćeg življa, prema kojih više od četiri petine (4.000 kvadratnih kilometra) Istra pripada nama, a ostatak 902 kv. kilometra Italijanima.

O onom malom broju Italijana i Italijana, rasutim po jadranskom primorju, nije vredno mnogo govoriti. Apsurdnost bi bila izaziti i stvarati rešenje koja bi ih dvojila od naše države. Oni su i svi više premala i voćačka kafifina, da se zbog njih razvijanje jedne načine od više miliona moglo dovoditi u pitanje. Producili bi D'Annunzio svu međodramičnu "božansku misiju, nikaš manje svetlij i crstiju od krstaskih misija starih vremena", moramo ga potsetiti da Jugoslaveni imaju pesniku, pa pa izričavanju naših, da su žak i svi po malo pesnici, i da se jednog dana svi mogu da nadju u Rijeci.

Sve što na osnovu reciprocite mogemo i hoćemo učiniti za te italijanske manjine na našoj obali jeste, da im garantujemo puno regionalno razvijanje, a to t. j. odustanu od namere, da namste našu "varvarsku" državu.

Ostale granice.

S ovim bismo završili omjerivanje Jugoslavije, jer dalje, granica ide ranije postojecom granicama između Crne Gore i Srbije na jednoj strani i Albanije, Grke, Bugarske i Rumunije na drugoj, te koju mislim da može ostati kako je pre rata postojala. Odstupanja od toga činimo samo u pitanju Skadra, koji sa neposrednom okolinom ima pripasti našoj državi do ušća Drima. Sem toga pravimo izvesne rezervacije u pitanju Slovena, koji ostaju pod Grčkom.

Položaj Skadra prema Crnoj Gori, veoma je sličan položaju Trsta

početku slovenačkoj. Pripadan izlaz Crne Gore na mora je preko Skadarskog Jezera i Bojanu i samo političkim mudiom do sada je bio uputjen Konci u Bar. Samo tada regulacija i Skadarskog Jezera i Bojanu, koja je neophodna, zavistna je od Drima, koji jednim kracem spasi našeg Skadra utječe u Bojanu, pa je radi izvodjenja tih hidro-tuneliških radova veoma potrebno da reo taj prostor, koji ne iznosi više od 800 kv. kilometara, bude pod jednom upravom. Dalje, kao izlaz transilvansko željeznicu, Skadar će biti najprirodnejši pristanište za cijelu Crnu Goru, Sandžak, Metohiju i Kosovo. Na sljedeći samostalni i nezavisni Albanije, verujemo, da se u pogledu njega može na njemu postići neki sporazum, kojim se ne bi kružila etnografska prava Albanije; ali ako ona bude pod protektoratom Italije, okolišnom ave dušu Drima bude u našem posestvu. Skadar sa Jezerom i okolinom u rukama naša neprijateljske Italije, mogao bi postati uverljivo prvo reda — produži li i nadalje u Italiji da vlasti ovaj imperialistički duh koji sada veje — koje bi u mnogome nadmalo Boku Kotorskou.

Ali nalazimo, da je radi mira na Balkanu potrebno da Albanija postane samostalna i svoja država. Arnavuti niti su u snžini tako rdjavi, i stivji kako neke mnogi da ih predstave, niti, opet, poseduju ona bezprekorna vitezika vojstva, koja im romantičari pripisuju. Albanci, kao i svi ostali narodi, imaju svje dobre i redjave strane. Ovo posljednje su narodito pojačane teškim ekonomskim stanjem zemlje i vekovnom njenom zapuštenstvu i neprovlačenošću. Međutim, mi verujemo da oni mogu postati elemenat reda i mira ako im se za to da prima i osigura narodni integritet.

I tako su naše granice prema njoj veoma nezgodno povučene, i ako je cijela Albanija na desnoj obali Drima ekonomski upućena na naše pijaće, a naši pogranični krajevi izloženi naštrici i pljačkoj arnautskih haramita, ipak mi ne mislimo, da je pametno protagnoti našu granicu do Drima, kako mnogi traže. Prvo, na taj bismo nacio očajni arnautski elemenat u našoj državi, kojega već u izvesnom broju ima — a od toga za nas ne može biti dobra — a drugo što bi smo tim oduzimanjem novog broja Arnavuta od Albanije umanjili njenu moćnost za razvijanje, jer bismo je bili izvesnih nacionalnih anaga, koje su joj potreblje. Onog dana kada u Albaniji zavlada red i sigurnost, i ti razlozi osiguraju naše granice od Arnavuta prestaju.

Ali mi ne možemo dovoljno naglasiti kakvoj smo opasnosti na nevremenu mestu mi a posle i svih ostalih balkanskih naroda izloženi, ako Italija dobije protektorat nad Albanijom. Taj način ne bi se razlikovao od okupacije Boene posle Berlinskog Kongresa. Istina je, da Albaniji za prvo vreme treba strana pomoći i potpora, ali ona mora biti neosoblična i humana, a nju ponajmanje može da da Italija. Protektorat Italije nad Albanijom, snači, induzeti ponova mogućnost balkanskih narodima da se jednom prodaju boljem životu; znaci imati vor Italiju ne na istočnom primorju Jadra, nego u sru Balkana, na našem historijskom Kosovu. To znači mnogo predviđenje našnjeg nasljedja Turske sa istoka i Madjaro-Nemaca sa severa, imati novi nasljaj Latinske na zapadu i severo-istok. A novim Austrijama na Balkanu isto tako nema mesta ni ranjaj.

Pitanje pak granice Jugoslavije prema Bugarskoj, izaziva u nas sledeća razmišljanja.

Ako podijemo sa zapadom na istok, počev od krajnjih slovenačkih naselja na Alpima pa sve do Crnog Mora, zapazićemo faktat, da nigdje nema odsečnog kontrasta niti oštrih granica između raznih plemena Južnih Slovaca. Tačko je reči, gdje predstavlja Slovenci i nastaju Srbi i Madjari, a odakle, opet, od ovih počinju Bugari. Postupno se slijedom jedni u druge, i samo političke i administrativne granice u preljeti su doprinete ovim razlikama koje između pojedinih jugoslovenskih plemena danas postoje, ili tačnije reči, u pojedinih pravcima se naglašaju i izdvajaju od osnovne zajedničke jedinosti. To što vali za Slovence i Srbo-Hrvate, vali u istoj mjeri i za Bugare. I ovde, između Srba i Bugara, postoji ta prelazna zona koja je uticajem političkih granica posmijeta doba i svim onim što one donose, dohila određeniji objekti, ali koja u snžini, pri postavljanju granica, nije bila tako određena, kao što je dajao.

Mi možemo odrediti fakt da su Bugari Južni Sloveni, pored sve govoraju pojavljivih njihovih političkih krugova, da se toga Jugoslovenstva i Slovenskog odreku. Primesa mongolske krvi i duže robovanje pod Turcima, razvili su kod njih hravane servilne osobine, koje ne postaju li se u manjoj meri kod ostalih Južnih Slovaca; ali drugim svim osobinama, oni su ipak bliži nama, manjog bliži, nego li Madjari i Turci, sa kojima su se ovoga rata bratili. Dejstvili su u sljedećim oblicima, podrljavanju svojim preteranim ambicijama, jednim odvojenim agentom pangeorganskog, kakav je bio kralj Ferdinand, oni su se osobinama svih skorojevića hteli igрат jednu ulogu, koja je bila iznad njihovih moći, ali koja u snžini, pri postavljanju granica, nije bila tako određena, kao što je dajao.

Mi možemo odrediti fakt da su Bugari Južni Sloveni, pored sve govoraju pojavljivih njihovih političkih krugova, da se toga Jugoslovenstva i Slovenskog odreku. Primesa mongolske krvi i duže robovanje pod Turcima, razvili su kod njih hravane servilne osobine, koje ne postaju li se u manjoj meri kod ostalih Južnih Slovaca; ali drugim svim osobinama, oni su ipak bliži nama, manjog bliži, nego li Madjari i Turci, sa kojima su se ovoga rata bratili. Dejstvili su u sljedećim oblicima, podrljavanju svojim preteranim ambicijama, jednim odvojenim agentom pangeorganskog, kakav je bio kralj Ferdinand, oni su se osobinama svih skorojevića hteli igrat jednu ulogu, koja je bila iznad njihovih moći, ali koja u snžini, pri postavljanju granica, nije bila tako određena, kao što je dajao.

Ali mi moramo priznati da su svima dosadašnjim načinom razdorima krvni pre rđaju shvaćeni narodni interesi i nastrano vaspitanje, nego li etničke razlike koje postoje. Etnički oni pripadaju ostalim Južnim Slavenima i budućnost njihova leži sa njima. A što su se u izvedeno vreme politički nadali na drugoj strani, razloga ima mnogo, i mi ne želimo tvrditi da krvice nema i do nas. Onaj koji hoće da nadje pravog vinovnika svadjanju između Srbija i Hrvata u prošlosti, natječe ga i svadjanju Bugara i Srba u sadašnjosti. Grešili smo i jedni i drugi u prvom slučaju, pa je vreme da objektivno priznamo da smo zajednički grešili i u ovom posljednjem. Pripisivali i nadalje Bugarsku najgoru mane, a sebe postavljati na mnogo veću veselinu od njih, opasno je i može nam doneti novu nacionalnu nešreću. "Baja Ganja" nema samo istočno od Caribroda, kako naši radio hoće da tvrde, nego i mnogo dalje na zapadu ne samo u Srbiji nego i u Hrvatskoj i Slovenskoj. Jedina je razlika što se ovamo male površne nesto ugledio, pa nije onako grub i neotemu, kao u Bugarskoj; ali u snžini njega ima svuda među nama, i to je samo jedan dokaz kako imamo mnogo da radimo da bismo mogli postati i kulturniji svet.

Ako hoćemo trajnog mira na Balkanu, naše odnose sa Bugarskom moramo postaviti na čvrštem temelju; moramo se oslobođiti dosadašnjeg uskog shvaćanja i usvojiti mnogo šire i spasonosnije, koje će obuhvatati kao celinu sve Južne Slovence, uključujući medju njima i Bugare. Mi ne naturamo Bugarima naše prijateljstvo niti ih primoravamo da pridruži jugoslovenskoj zajednici, ako oni to ne žele; ali našljimo da je hotja budućnost obojih u zajedničkom bližem dodiru, pa bismo radi s našu strane otklopiti sve ono što bi to njihovo samovoljno priblaženje k nama moglo da oteža ili odbije. U tom pogledu pomeranje naše granice dalje na istok na zemljiste stare Bugarske, tako je to jugoslovenska mirovna delegacija tražila, pa u nekoliko i uspešno da dobije, čini nam se rešenje koje ne će doneti željeni cilj. Ako se ostali narodi našeg razmimošnja između Bugarskom ne otkloni, male pogranične ispravke granica će ponajmanje doprineti sigurnosti Jugoslavije, a već da ne poninjemo koliko takim zahtevima moramo slabimo mnogo opravdanije naše zahteve na drugim stranama.

Zbog toga, mišljenja smo, da granica prema Bugarskoj osigane onako kako je bilo pre rata, pažljivo pripremajući teren za prijateljske odnose sa njom i budućnosti, da bi se ona mogla jednog dana pomaknuti dalje na istok do Crnog Mora, u kom bi sinčaju Jugoslaviju na istočnoj strani imala najsigurniju granicu.

Mi ne bismo mogli završiti ograničavanje Jugoslavije, a da ne pomenemo i Jugoslovane koji ostaju pod Grčkom. Imu ih preko trista slijedila; nastanjeni su na prostoru od naše južne granice pa sve do Soluna u kompaktnoj masi i neprekidnoj vezi sa nama. Nešrećni balkanski međusobni rat bacio ih je u sarmu Grčkoj, i ako sa njom nikavoj veza nemaju. Mi ne bismo hteli da iko pomici da nas kaže zahtevske tehnje pokreću kada aspiriramo i na njih, ali kako se razvojne naše razvojne naše zahtevske ne može zaustaviti niti skrenuti sa pravoga puta, to je više nego pozitivno da čemo na taj strani imati u najsigurnijoj budućnosti jugoslovensku ireditetu, ako to pitanje nekako još sa da ne rešimo.

IZ GLAVNEGA GRADA		
RACUN		
med jednost u dnevni mesec	septembar 1919	

<tbl_r cells="1" ix="2" maxcspan="3" maxrspan="1" usedcols="

374.	67.17	142.00	182	1.05
375.	32.51		183	.41
376.	32.25		184	1.13
377.	58.62		185	3.25
378.	37.19		186	5.01
379.	65.45		187	2.30
380.	33.95		188	2.32
381.	47.26		189	6.05
382.	37.06		190	1.28
383.	56.32		191	3.57
384.	44.42		192	.40
385.	70.43		193	3.47
386.	13.04		194	3.70
387.	72.05		195	.40
388.	35.38		196	.90
389.	36.25		197	7.38
			198	1.00
			199	4.37
			200	1.26
			201	2.85
			202	5.73
			203	1.72
			204	4.14
			205	6.58
			206	1.80
			207	1.05
			208	1.08
			209	1.08
			210	1.08
			211	1.08
			212	1.08
			213	6.41
			214	.46
			215	1.65
			216	.95
			217	.54
			218	.54
			219	.72
			220	1.18
			221	3.06
			222	2.26
			223	3.03
			224	4.06
			225	4.01
			226	2.75
			227	3.88
			228	3.96
			229	2.34
			230	2.95
			231	.20
			232	1.72
			233	1.40
			234	4.85
			235	3.15
		48.00		
			236	4.26
			237	4.69
			238	7.71
			239	5.11
			240	.36
			241	.60
			242	.17
			243	3.42
			244	6.12
			245	.59
			246	2.16
			247	3.65
			248	1.08
			249	.92
			250	1.20
			251	1.26
			252	1.26
			253	5.11
			254	.36
			255	.60
			256	.60
			257	.17
			258	1.26
			259	5.65
			260	5.76
			261	5.76
			262	5.65
			263	2.51
			264	1.98
			265	2.95
			266	1.05
			267	.92
			268	2.75
			269	1.05
			270	2.75
			271	1.95
			272	1.26
			273	5.65
			274	5.76
			275	5.76
			276	5.76
			277	5.76
			278	5.76
			279	5.76
			280	3.44
			281	3.61
			282	3.65
			283	3.65
			284	5.12
			285	.60
			286	1.36
			287	1.65
			288	1.80
			289	1.18
			290	1.05
			291	2.36
			292	1.44
			293	.85
			294	.54
			295	2.80
			296	1.49
			297	2.85
			298	2.03
			299	6.22
			300	2.88
			301	2.80
			302	1.49
			303	1.49
			304	1.49
			305	2.80
			306	.54
			307	2.90
			308	.54
			309	.54
			310	1.77
			311	.80
			312	3.25
			313	1.08
			314	1.45
			315	1.85
			316	.75
			317	1.49
			318	1.45
			319	.41
			320	1.92
			321	1.78
			322	.60
			323	.60
			324	.60
			325	1.26
			326	1.26
			327	7.38
			328	4.08
			329	5.12
			330	1.05
			331	1.44
			332	.85
			333	.54
			334	2.80
			335	1.55
			336	1.08
			337	1.08
			338	1.80
			339	1.67
			340	1.20
			341	1.20
			342	1.20
			343	5.4
			344	.54
			345	1.87
			346	1.87
			347	.85
			348	1.77
			349	.85
			350	1.10
			351	1.20
			352	1.20
			353	.15
			354	.45
			355	1.98
			356	1.98
			357	1.98
			358	1.98
			359	1.08
			360	1.08
			361	3.65
			362	3.65
			363	3.65
			364	.76
			365	2.54
			366	.18
			367	.80
			368	2.95
			369	.20
			370	1.00
			371	1.00
			372	1.00
			373	1.00
			374	1.00
			375	1.00
			376	1.00
			377	1.00
			378	1.00
			379	1.00
			380	1.00
			381	1.00
			382	1.00
			383	1.00
			384	1.00
			385	1.00
			386	1.00
			387	1.00
			388	1.00
			389	1.00
			390	1.00
			391	1.00
			392	1.00
			393	1.00
			394	1.00
			395	1.00
			396	1.00
			397	1.00
			398	1.00
			399	1.00
			400	1.00
			401	1.00
			402	1.00
			403	1.00
			404	1.00</td

Naznanila, vabila in zahvale.

Cleveland, O. — Na seji društva "Naprej" št. 5 SNPJ dne 7. septembra je bilo sklenjeno, da piaca vseh članov tega društva mesec novembra in decembra t. l. po 50¢ na pomoci osirotelim otrokom v stari domovini. Ta sklep so člani na zadnji redni seji 5. oktobra ponovno odobrili. Nadejam se, da se ne bo noben član tega društva protivil temu sklepu in da bo pripravljen prispevat en dolar za prekrško otrok v stari domovini, ki trpi pomanjkanje. Ako je pa sluhajočak član sam v takih revčkih, da mu je nemogoče prispevati ta dolar, naj to sporoti in bo društvo založilo to vsto, dokler ne bo član mogel sam prispevati. — I. Medvešek, tajnik.

Buhi, Minn. — Naznanjam članom društva "Bihl" št. 314 SNPJ, da sem bil primoran opustiti tajniške posile in na moje mesto je bil izveljen na zadnji redni seji brat Frank Ambruski, Box 235, Buhi, Minn. Vseled tega opozarjam člane tega društva, da se v društvenih zadevah obravljate na onesnenjenju brata. — Louis Kosir, blivji tajnik.

Lorain, O. — Na zadnji redni seji društva "Bled", št. 17 SNPJ je bilo sklenjeno, da bo društveni tajnik pobiral mesečino od otrok, kateri pojdejo starši v zborovalno dvorano, petnajst minut pred deveto uro in do devete ure ajtajrat vsako prvo nedeljo v mesecu. Po deveti uri ne bo sprejet nobene mesečine. Na to opozarjam starše, da pošljite pravočasno svoje otrocke, da ne bodo delali nemir med zborovanjem. Nadalje zavarim vse člane tega društva glede tukajnjene stavke in na njih ne priznane službe privatnega cuvaja, ker te je proti pravilom SNPJ in bo društvo postopala strogo po pravilih z vasičnim članom, ki bi prevzel tako delo. Opozarjam vse člane, da pazno prečitajo pravila na stran 116, člen deseti. — G. K. Smith.

Lowell, Ariz. — Opozarjam člane društva "Arizona" št. 212 SNPJ, da se udeležijo polonštevilno prihodje redne seje, katera se vrši 2. novembra t. l. popoldan ob drugi uri v domovini rojstva Mary Zapadni. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih tokov in avditi, moramo tudi zadevo gledi pogrebni strošek za smrtna bratov. J. Janeček, ker nas pogrebni tiskar. — Tajnik.

Gainsbrook, Pa. — Naznanjam članom društva "Šopek modi", št. 267 SNPJ, da je bil izvoljen na zadnji redni seji nov društveni odbor: Vincent Miljevec, predsednik, Box 45; Anton Škril, tajnik, Box 277; Andy Lavar, blagajnik, R. F. D. No. 1, vasi v Gainsbrook, Pa. V društvenih zadevah se obradujte vse na novega tajnika. — Tajnik.

Waukegan, Ill. — Opozarjam člane društva "Sloga", št. 14 SNPJ, da mi sporočo svoje prave naslove do prihodnosti seje. Poslati jih moram na upravnivo "Prosveta", da bo vsakdo list prejel pravočasno in redno. Nadalje pozivam vse člane, ki se nimajo zavarovanega svojega otroka pri SNPJ, da isto zavarujejo. Zglašite se pri meni na domu: stanjem v bližini "Slovenskega narodnega doma" in društveni zdravnik Charles Dickinson ima svoje uradne prostore v "Slovenskem narodnem domu". Nadalje opozarjam vse člane, da se ne bo kateri izpostabil tako dolgo, da bi šel opravljati sramotno stavkokasko delo v zadnjih stavki. Kajti društvo se bo ravnilo po pravilih. Opozarjam člane, da pazno prečitajo pravila na strani 116, člen deseti. Nadalje naznanjam, da je bilo sklenjeno na zadnji društveni seji, da bo društvo založilo assemment za one člane, ki so na stavki in so v denarnih stiskah. Prijavili se pa mora vsak na društveni seji. — John Artach, tajnik.

Gary, Ind. — Opozarjam vse člane tukajnjega društva "Nova Sloboda", št. 271 SNPJ in vseh člane te organizacije, da naj od sodaj naprej napolijo vse ploma in naznanična članjoda na društva na sledeni naslov: 1846 Jefferson Street in ne več na 1524 Mass Street, ker sem se preselil. — Rudolf Giusto, tajnik.

Alliquippa, Pa. — Opozarjam člane društva "Groz", št. 122 SNPJ na sklep zadnje redne mesečne seje, katera se je vršila 21. septembra t. l., da se mora udeležiti siherni član vseh treh mesečne seje, kot to predpisujejo društvena pravila. Edoroll se bo vstopilo teži sklepa, ko kaznovan kot to doludajo pravila, člen 8, točka 9. Kot tehtne vrzoki veljajo samo božični, delo in oddajenost od društvenega sedeža. — Opozarjam člane, da naj vstopljajo to naznaničjo, da ne bo potem koga nepotrebnega prekanka. — V tukajnjem naslovu sta nabrali rojstnike Anna Petrič in Mary Dergin \$24 za sirote v stari domovini. Vstop sem posal na glavnika SNPJ John Verderbarja, da bi izredno na pristojne mesto. — V. G. tajnik.

Durango, Colo. — Naznanjam vsem članom društva "Zvez" št. 40 SNPJ, da sem bil izvoljen na zadnji redni seji društvenim tajnikom in vseid tega opozarjam posebno odzajanje člane tega društva, da pošljemo vse pisma tukajnjem društvenim svetom na naslov: Alois Jakš, box 262, Durango, Colo.

— Obenem opozarjam vse člane, ki niste preoddajeni od društvenega sedeža, da se udeležite resnih mesečnih sej. Izstavljene kot so dozadaj, ker imamo vedno na dnevnem redu vse, stvari, o katerih je treba razpravljati. — František Stempfer, tajnik.

Panama, Ill. — Opozarjam člane društva "Vipava", št. 123 SNPJ, da se vršijo društvene seje od sedaj naprej v dvorni dom Božiljna in sicer radi tega, ker je ta dvorna bolj primerna za društvene seje, kot je bila prejšnja. Posivijam člane, da se boj zanimalo za društvene seje, kot so se dozadaj.

— Andrej Žitnik, tajnik.

Turški nacionalisti napajajo Ameriko.

Pariz. — Iz Aten poročajo, da se je Brusa v Mali Aziji (stara turška prestolnica) pridružila reheti vladni turških nacionalcev pod vodstvom Mustafa Kemal paša. Odrin, drugo mesto na Carigradom v evropski Turčiji, se je tudi izrekel za rebelinovo vladu.

Druga vest se glasi, da je Mustafa Kemal paša obvestil korespondenta ameriške časnikarske agencije Associated Press, da njegova vlad je obžaluje prejšnjo mašakerje v Armeniji in da bodo vzhodne preprečeni. Mustafa Kemal je pred nekaj dnevi sklical kongres nacionalcev, ki so odpovali pokoričino vladni v Carigradu, in na tem kongresu je dejal, da nova vladni ni nasprotna ameriškemu mandatu v Turčiji, je pa proti vsekemu poskušku entente, da bi se Turčija razkosala in podjarmila od tujih držav.

Blokada rodi iznajdbe. London. — Iz Moskve poročajo, da je tamoznji inženir Tarnovski iznašel novo metodo soljenja rib s električno. Ruski kemikarji so tudi iznašeli nove nügalice, ko vselel za-vezniške blokade ne morejo dobiti potrebnega materiala za izdelovanje starših žvepljen. Nove nügalice so veliko boljše in cenejše.

Ententa zahteva, da Nemčija pomaga blokirati Rusijo.

Berlin. — Nemška vlast je prejela sugestijo od zaveznikov, da se Nemčija pridruži k vzdruževanju blokade okrog sovjetske Rusije. Vlada se oficijelno še ni bavila s tem vprašanjem, toda znamenja kažejo, da so vladni krogri v Carigradi, "Vorwaerts," glasilo večinskih socialistov in poluradno glasilo vlade, zahteva, da se sugestija entente odločno zavri, ker družba lahko nastanejo notranji nemiri v Nemčiji.

Collinwood, O. — Ustanovitelj društva "Mir" št. 142 SNPJ ujedno vabi vse člane tega društva, da se udeležijo prihodje redne seje, ki se vrši 18. oktobra t. l. zvečer v novih prostorih "Slovenskega doma" polonštevilno. Član, ki ve, da je tako društvo največje v ti naseljih in tretje v Zdr. državah te organizacije, gotovo ne bo izstrel od prihodje seje, ker je ta seji izredne važnosti z ozirom na korist društva. — Martko Pogoreš, član in ustanovitelj društva "Mir".

Butta, Mont. — Opozarjam člane društva "Slovensko-Hrvatska Sloga", št. 207 SNPJ, da je bilo sklenjeno na zadnji redni društveni seji, da se razpiše iznajde za društveno blokado po 25¢ na vseh člana pridruženih s prvim novembrom in sicer do preklica. Nadalje opozarjam vse oddajnike člane, da mi nemudoma naznajite svoje prave naslove, da jim zanesimo sprednji vsejšnje sklepe društva. Kajti vi zasebno pisem nazivamo, da je veliko oddajnjenih članov, ki se vedo.

Butta, Mont. — Opozarjam člane društva "Slovensko-Hrvatska Sloga", št. 207 SNPJ, da je bilo sklenjeno na zadnji redni društveni seji, da se razpiše iznajde za društveno blokado po 25¢ na vseh člana pridruženih s prvim novembrom in sicer do preklica. Nadalje opozarjam vse oddajnike člane, da mi nemudoma naznajite svoje prave naslove, da jim zanesimo sprednji vsejšnje sklepe društva. Kajti vi zasebno pisem nazivamo, da je veliko oddajnjenih članov, ki se vedo.

Največja slov. zlatarska trgovina**Frank Černe**

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Rojec in srednja era, proteso in medijosko vseh Slov. Jezek in Zvez, kralje, cesarje, diktatorje protiso in kralje, verifici t. t. &

POSTAVLJAMO: mo in drugi zlate in srebrni.

denar. vse in drugi zlate in srebrni.